

الهدى

سرسا (۱۳۳۰) ۱۳۳۰

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لق مجموعہ اسلامیہ در

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف اديب

جلد ۲ - ۹

۶ ایلول ۱۳۲۸

پنجشنبه

۷ شوال ۱۳۳۰

عدد ۲۹ - ۲۱۱

بری احوال کز دن خبر آلامام. بن بوراده مشغول ایکن سز (مزار شریف) کلپرده اورالری تحت اشغاله آلیرسه کز ممنون اولاجم. دیدم. بوکاغد، مشارالیه (دشت ازخوی) ده واصل اولدی. بنم، بدخشان ایله قتهغه متصرف اولدیغمی خبر آنجه درحال قاقوب اوچ کون ایچنده مزار شریفه کلدی. اورایه ورودینی مشعر بکا برمکتوب یازوب معیتده کی عسکر ایچین پاره وارزاق ایسته دی.

مترجمی

طاهر المولوی

قیلیج دینی

مقابلی

مابعد

طرابلس شامده تغلب ایتمش بر حکمدار اولان (دیتریوس) یهودانک کیتدجه مهاد اولان شوکت وقوتی استرقاب ایده رک عساکر کثه ایله (نیقانور) نام قوماندانی بنی اسرائیل اوزرینه کوندرمش و دشمندن کیمسه یه امان و یرمه سنی امر ایتمش ایدی. اولجه (نیقانور) مظر موفیت اولدیسه ده نهایت (آوسی) ده شدید بر محاربه و اع اولدی. معیتده آنجق ۱۰۰۰ کیشی بولسان یهودا معیتی تشویق ایچین دشمنک مقدری چوقسه. معاونت الهیه نک و حق کندی طرفلرنده اولدیغی سویله یور و علاوه ایدیوردی: «چونکه؛ آنلر آنجق کندی سلاحلرینه و شجاعتلرینه کوه نیورلر؛ بزم استناد من، اعتقاد من ایسه الله در؛ اوقار مطلق که: بر آنده هم بزم اوستمزه هجوم ایدنلری، هم بوتون دنیایی محو ایدر!» [۲] هر ایکی طرفده پک شدتلی جنگه باشلادیلر. (نیقانور) ایله معیتدن پک چوقلری مقتول اولدی. یهودا مهزم دشمنی تعقیب ایله آنلره اصلا امان و یرمه دی. مظفریاتی ترامپلر ایله کچدیکی بوتون شهرلرده اعلان ایدیور ی. بوحال بوتون یهودیه اهل دینک تجمعنه باعث اولوب دشمن مهزم فراریلرینه اوله شدتله هجوم ایتدیله که ۹۰۰۰ کیشی دن مرکب اردودن هیچ کیمسه صاغ قالمادی [۱]. محاربه بیتوب عودت ایدرلرکن (نیقانور) ک جسد بیروحنه تصادف ایتدیله؛ الله شکرانه لر تغنی ایتدیله، یهودا جسدک باشنک و اوموزلرندن قوللرینک کسيلمه سنی امر ایتدی و قدس ه کتیردی. بوراده یهودا بوتون اهالی بی جمع ایدوب آنلره (نیقانور) ک باشنی و قوللرینی کوستردی «و فاسق نیقانورک دینی قویاردینی زمان پارچه پارچه ایدوب طاووقلره و یرمه لرینی و جنتنک مکافاتیه ده بیت المقدس اوکنه اعمالی امر ایتدی بوتون اهالی شکرانه لر اوقویوب کندی موقعی تخریبدن محافظه ایدن رب عزیز و جلیل اولسون! دیدیلر. یهودا (نیقانور) ک باشنی هرکسه قارشی معاونت و لطف الهی یه بر دلیل باهر اولق اوزره قوله نک اوستنه آصدی» [۲] بوندن سوکره ما کدونیا لیلر طرفندن بر دیگر استیلا ده و قوعه کلوب بونده یهودانک برادری (الغاز) مقتول اولدی و یهودا قدس سورلری آرقه سنده تحفظه مجبور قالدی. نهایت یهودیلرله ما کدونیا لیلر آره سنده بر صلح عقد اولندی. آنجق بوقیسه مدت دوام ایتمش ایدی.

ما کدونیا لیلرک یکی بر حرکت استیلا کارانه لر ده کورولدی. بوکا قارشیه (مقابلی) لر ایله طرفدارلری بر عصیت شدید ایله قارشیه قویارق عددجه اولان نقصانلرینی شجاعت و مهارت عسکریه لر تلافی و بر طاقم موقیاته

[۱] مقابلی - برنجی کتاب - یدنجی باب

[۲] مقابلی - ایکنجی کتاب - سکرنجی باب

بنم ضابطانم دن ایکی کیشی محسندن چیقاریلوب سرکرده تعیین ایدیلدی. قتهغن، شبرغان، سرپل، آنجه بلده لرنده بولونان عسا کرده بووقعه بی ایشیدینجه غلام حیدرخان طرفندن نصب اولونمش ضابطلری توقیف و حبس ایدیلر.

بوصیراده بن، التی بیک رستاقلی و ایکی بیک قشملی ایله تالیخانه واصل اولدم.

(قدوز) ده کی عسکر، غلام حیدر خانک برادر زاده سنه عصیان ایتدیکی انشاده تکمیل امر و ضابطان قاچدینی و کنیدیسی یالکز قالدینی جهته غلام حیدرخانک برادر زاده سی اتحار ایده رک یاشامقدن قورتولدی. بعده بوتون عسکر، زدمه کلوب سلام و احترامده بولوندیله. سجده شکره قاپاندم.

— الهی! بوولایتی کفار الندن تخلص ایتمه یه و اونلره همدست وفاق اولانلرک جزای سزاسنی و یرمه یه سن. مقتدر سک دیدم.

قدوزده قالان عسکرده «هپکزی دین قارده شی بیله دیکم ایچین خاطر کزی استفسار ایتمک و بنم خبر سلامتی سزه ایصال ایله مک اوزره سردار عبدالله خانی طرف کزیه کونده ردم. شیمدیلک بن براز داها بوراده اوطوروب پاره وارزاق تدارکنده بولوناجم» مآلنده برمکتوب یازوب سردار عبده خان ایله یوللادم.

عسکر، عبده خانک ورودیه مکتوبمک وصولدن غایت ممنون اولوب شنکر یاپدیله و صلوات شریفه اوقویوب افغانستان مسلمانلرینک انکلیزله غالب کله سی حقنده دعالم ایتدیله. بعده بر جوابنامه یازوب کوندردیله که: تالیخانه کلیدشمن طولانی تبریکی و «بزی اجنبی ایغی آلتنده از یلکدن محافظه ایچین سزی اه سوق ایتدی» مآلی حاوی ایدی. بعدالمطالعه جناب حقه حمد و ثناده بولوندم.

فیض آباد بکی (میربابا) نک ورودینه ایکی کون قدر منتظر اولدم. کله دیکی ایچین برمکتوبله سبنی استفسار ایتدم. «عسکر سزه تابع اولدی، بنم کله مه لزوم قالمادی» دییه جواب یوللادی. همه حال کله سی ایچین تا کید یازدم. بونک اوزرینه التی بیک کیشی ایله تالیخانه کلوب بکا التحاق ایله دی.

**

ایرته سی کونی میربابانی، میر عمری، میر سلطان مرادی سرکرده لر یه چادر مه دعوت ایده رک:

— بنم نه مشکل بر موقعده بولوندیغمی بیلیورسکز. جهاد فی سبیل اه ایچون کلدیکم حالده عسکر مک ارزاقی. قدر. بناء علیه، بومملکتک امرا ورؤسانی اولان سزله، بوخصوصده علی قدر الامکان یازدیم ایتمه لیسکز. کذلک اهالی ده خانه باشنه بر قویون. برکیسه بوغدای، یا خود آرا و یرمه لیدر. بو صوک اعانه لر اولاجق، بوندن بویله کندیلرندن استعانه ایدیله یه جکدر. دیدم و تکلیف اتمه ایرته سی کونی جواب و یرمه سنی سویله یه رک مجلسه ختام و یردم.

(سردار اسحاق خان) ده برکاغد یازوب دیمینه طرفه حرکت کزدن

وطنپروراك حسیاتی ، ارض فلسطینك بر ارض مقدس اولدینی ، بناءً علیه ملت منتخبة السیهة دن باشقه اقوام اولامامسی ایجاب ایتدیکی دوشونجه سندن ایلری کیتمه یوردی [۱] . مابعدی وار مترجمی

علی رضا - یینی

تراجم احوال

خادمی

«مولانا مفتی ابرهیم اظفادی»

فحول علمای عثمانیه دن فضل و کمال ایله معروف بر ذات ستوده صفات اولوب « ۱۱۱۳ » تاریخده (قونیه) ملحقانندن (بخاری) الاصل اولان بویوک پدرینک اختیار هجرت ایله دیکی (خادم) ده تولد ایلدی. مقدمات علمی پدر عالیلری اکابر علمادان (قره حاجی) شهرتیه بنام (مصطفی) افندیدن بعد لتعلم والد اکرم لرینک تنسیبیه برای اکمال (استانبول) کله رک او عصرک اک بنام فضل اسندن به لمان (قاز ابادی احمد افندی) دن پارلاق بر صورتده اخذ اجازه یه موفق اوله رق وطنه عودتله تدریس و تألیفه باشلادی. آرزومان ایچنده افاقه انتشار ایدن صیت فضلی دولایسیله دعوت پادشاهی به اجابة ایکنجه دفعه پایتخت خلافتله کلوب علمای وقت ایله برابر بالذات پادشاهده حاضر اولدینی حالده (آیاصوفیه) جامع شریفنده کی تقریر ایلدیکی فاتحه شریفه تفسیری جالب تقدیر عمومی اولدی. وتلطیفات شهریار یه مظهریتدن صوکره مطیباً مملکتته اعزام اولدی .

مملکتته کراراً اعطای اجازه یه موفق اوله رق (۱۱۷۶) تاریخده داربقایه انتال ایتدی . مذهباً حنفی ، طریقه نقشبندی در . دیدار جناب نبی (صائم) ایله مشرف اولدینی بر مراقبه سنده (ائمه اتی) عشردن امام جعفر صادق (رضه) نسل پاکندن بولدینی (تبشیریه) مبشر اولدقبری خط دست عالیلریله محرر اوراق علیه لرنده مسطوردر . ینه بو اوراق قیمتمدار آره سنده : (پدریمک تبر شریفنده مراقبه یه وارمشدم . قارشیمده تمثیل ایلدی . نصیحت ایسته دم ؛ ایشته نبی کوروبورسک یا ، دیدی ، دنیاک اسباب وعلاقتدن عاری یم . بو عالمده اونلردن هیچ بری فائده ویرمه یور . معیشت خصوصنده حرص وطمع مذمومدن توفی ایدرک جناب حقه متوکل وانک احسانه قانع اول . دنیا ده خالق الاسبابی اونودوب احتیاجکی سبب صوری اولان قوله بیلدیررسه ک حق سنی اک عادی کیمسه یه محتاج ایدر . اکر احتیاجکی هرکسندن اخفا ایله آنجاق حضرت ذوالجلاله عرض ایدرسه ک دنیا بیه سکا عرض روی احتیاج ایدر ، بیوردقلری ده مندر جدر .

[۱] (روما امپراطورلنی حکمنده یهودیلر) : مؤلفی (مورسین) .

مظهر اولدیلر . [۱] دشمنک یهودی عسکرندن بلکه یکریمی قات فضله اولدینی بو قائل مجادلاتدن برنده یهودیلرک حکمداری جبهه شجاعتی دشمن مهاجمه متوجه اولدینی حالده تلف اولدی ؛ لکن شوکت دینی و حریت ملیه اوغرنده اک عظیم شجاعتلری ، مهارت و کریه یی کوسترمش ذوات آره سنده مؤید و عالی بر نام قازاندی . برادرلری سمعون ایله (یونانان) حکمدار مقتولک ج دینی بلندا کره دشمندن آلوب (مودین) ده پدرینک مقبره سنده دفن ایله دیلر . العزاز و یهوداکی (ماناسیاس) اک اوغلی (یوخنا) ده میدان حربده ترک حیات ایتدی . صاغ قالمش اولان سمعون ایله یونانانده حرب میدانده دکا ده نهایت سوء قصد ایله ترک حیات ایشلردر ، [۲] نهایت بووجهله حکومت (یوننا هیرقانوس) ه منتقل اولدی که : بو ذات ممالکینی توسیع وقوتی تزیید خصوصنده فوت فرصت ایتمه یوردی ، (اردن) یوردان نهرینک او بر طرفنده کی موافقندن (سامنا) و (مدابا) یی ضبط ایتمش ایدی ؛ آنجق آتی متعصب دینداشلری ، همشهرلری آره سنده اک یوکک موقع ایچاله قویان خصوصی (سیخیم) موقعی ضبط ایدره رک بیت المقدسه قارشی رقیب بر معبد اولان (جزیره) یی تخریب ایتمش اولماسی در . معبد خاک ایله یکسان ایدیلوب اک کوچوک بر نشانه سی بر اقیلمامش در :

«ایکی یوز سنده ن بری بومنفور مؤسسه قدس شریفه کلن ارباب دین و تقوانک انظارینی راحتسز ایله مکده ایدی . آرتق بیت المقدس لایق اولدینی افراد احترامه مظهر اولمش ایدی . سامریه لیلرک بومعبدی هر زمان یهودیلرک کوزینه اجدادلرینک شان الوهینه قارشی اظهار ایدلمش بر شریک ، بر استحقار کی چکیوردی ! و شیمدی آرتق بیت مقدس الهی نک تکرار رقیبسز صاحبی ، حمایت الهیه نک مظهری اولمش ایدیلر [۳]

(هیرقانوس) بوندن صوکره (ایدومیه) اوستنه حرکت ایتدی ؛ تبعه سنک اسکی دشمنلرینی اطاعته مجبور ، دین یهوده ادخال و ممالکتی تسخیر ایلدی ، موی ایله ایکی ملتی یکدیگرینه او یله مزاج ایلامش در که : بوندن صوکره تاریخده (ایدومیه) ملت و حکومت مستقله سنک آریجه ذکر اولندیغنه تصادف ایامه یوز ، (ه قانوس) ۲۶ نجی سنه حکومتنده بوتون قوای موجوده سنی (سامریه) الکا و شهری اوزرینه توجیه ایدوب اطرافنه سورلر و خندکار چکهرک شهری محاصره آلتنه آلدی ؛ برسنه دوام ایدن محاصره نتیجه سنده بوسوتون آچ قالمش اولان محصورلر تسلیم اولدیلر ؛ شهر کلیاً تخریب اولنوب اورایه صوبولاری و سائر مجاری چوریلرک شهر ابنیه سنک برتکنندن بیله نشانه بر اقیلمادی [۴]

فلسطین اهالی سنک هیرقانوس له ختام سلطنتنه یاقین اولان وضع و حارری ماقابیلر اختلالندن اولکنه نظراً بوسوتون باشقه ایدی .

بابل شهرینک آثار صولری کنارنده اوطوروب آغلایان اهالی (یعنی نبی اسرائیل) ایچلرنده حائر اهمیت اولانلرینک وطنلرینه عودت ایتسه نه رغماً هر طرفده نائل حریت و استقلال اولامامش ایدیلر و قدس شریفده تمکن ایدوب بیت المقدسک تعمیر و تجدیدینه چالیشان کوچوک جماعت موسویه حالا ایرانیلرک نفوذ سیاسی لری تحتنده بولنیورلردی . حتی مرور ایدن اولدقچه اوزون سنه لر طرفنده یهودیلر احراز استقلاله تشبث ایدمه مشلردی . حریت مذهبه لرینه صورت لازمه ده رعایت اولدینی مدتیجه بر تابعیت سیاسی آلتنده بولنقه رضا کوسترمشلردی . یعنی نفی و اسارتدن صوکره یهودیلرک برملیت اولمقدن قاراق بر هیئت روحانیه ، بر کلیسا اولمشدی ؛ آنلری یکدیگرینه ربط ایدن برون عمومی دکل ، بر دین عمومی ایدی . کولکلرنده کی

[۱] (هوسمر) اک یهودیلرک تاریخی

[۲] بو حادته عهدعتیق و (آپوقریفا) نک تعلق ایلا دیکی وقایع تاریخیه نک

خاتم سنی تشکیل ایدر .

[۳] (میلن) ک یهودیلرک تاریخی - اوننجی کتاب

[۴] ژوسفوس - یهودیلرک آثار عتیقه سی - کتاب ۱۳ باب ۱۸